

**Nodibinājuma „Centrs Dardedze”
Bērnu tiesību aizsardzības protokols**

Ievads

Nodibinājums "Centrs Dardedze" (turpmāk – Dardedze) ir nevalstiska organizācija, kas dibināta ar mērķi pasargāt bērnus no visa veida vardarbības.

Dardedzes vīzija:

Ikvienam bērnam Latvijā ir tiesības būt mīlētam, pasargātam, cienītam un aprūpētam, dzīvojot drošā vidē, kas ir brīva no jebkāda veida vardarbības.

Dardedzes misija:

Izstrādāt programmas un pakalpojumus, kas izglīto sabiedrību (bērnus, jauniešu, vecākus, ģimenes, profesionāļus un sabiedrību kopumā), nodrošināt vardarbības upuriem adekvātu atbalstu un, veicinot izpratni, pasargāt bērnus no vardarbības Latvijā un reģionā.

Īstenot programmas un nodrošināt pakalpojumus, kas izglīto sabiedrību (bērnus, jauniešus, vecākus, ģimenes, profesionāļus un plašāku sabiedrību kopumā), sniegt atbalstu vardarbībā cietuši bērniem un veicināt izpratni par vardarbības novēršanu.

Dardedzes darbības trīs virzieni:

- Palīdzība tiem, kas cietuši no vardarbības
- Apmācības profesionāļiem
- Preventīvais darbs

Dardedzes pamatprincipi:

- Ikvienam bērnam ir tiesības dzīvot drošībā
- Rīkoties preventīvi, proaktīvi un līdzatbildīgi bērnu tiesību aizsardzības jautājumos
- Veicināt bērnu līdzdalību lēmumu pieņemšanā, kas ietekmē viņu dzīvi, uzklusot un ņemot vērā viņu domas un viedokli.
- Ievērot bērna tiesības, nediskriminēt, rīkoties bērna labākajās interesēs, balstīties uz stiprajām pusēm, nenodarīt kaitējumu

Dardedze ir pārliecināta, ka:

- ANO Bērnu tiesību aizsardzības konvencija kā bērnu tiesību aizsardzības pamatdokuments var realizēties praksē tikai tad, ja ikviens ikdienas darbā realizē tās pamatprincipus un izvirza bērna intereses par prioritāti.
- Lai efektīvi pasargātu bērnus no vardarbības, gan institūcijām, gan indivīdiem ir jāuzņemas preventīva, rīcībā balstīta, aktīva līdzdalība bērnu tiesību aizsardzības jautājumos.
- Katras organizācijas un profesionāļa pienākums ir pārliecināties par to, ka veiktās darbības bērnam nekaitē, ir bērnam drošas un notiek bērna interesēs.
- Bērna intereses kā prioritāte nedrīkst pastāvēt tikai "uz papīra", un sava darba izvērtēšanai nepieciešami kritēriji, pēc kuriem noteikt, vai bērns un viņa vajadzības ir arvien mūsu darbības un uzmanības fokusā.

Tādēļ, ņemot vērā visu iepriekšminēto, kā arī balstoties uz ANO bērnu tiesību aizsardzības konvenciju, Bērnu tiesību aizsardzības likumu un OAK Foundation rekomendācijām Dardedze ir izstrādājusi un ievieš savā organizācijā šo Bērnu tiesību aizsardzības protokolu (turpmāk – Protokols):

1. Definīcijas

Šajā Protokolā lietoti šādi termini:

- 1) **Bērns** – ikviena persona līdz 18 gadu vecumam
- 2) **Vardarbība pret bērnu** – visu veidu fiziska vai emocionāla cietsirdība, seksuāla vardarbība, nolaidība vai cita veida izturēšanās, kas apdraud vai var apdraudēt bērna veselību, dzīvību, attīstību vai pašcieņu¹.
- 3) **Vardarbības veidi:**
  - 3.1. **seksuāla vardarbība** — bērna iesaistīšana seksuālās darbībās, ko bērns nesaprot vai kam nevar dot apzinātu piekrišanu;
  - 3.2. **fiziska vardarbība** — bērna veselībai vai dzīvībai bīstams apzināts spēka pielietojums saskarsmē ar bērnu vai apzināta bērna pakļaušana kaitīgu faktoru, tai skaitā tabakas dūmu, iedarbībai;
  - 3.3. **emocionāla vardarbība** — bērna pašcieņas aizskaršana vai psiholoģiska ietekmēšana (draudot viņam, lamājot, pazemojot viņu, bērna klātbūtnē vardarbīgi izturoties pret viņa tuvinieku vai citādi kaitējot viņa emocionālajai attīstībai);
  - 3.4. **vecāku nolaidība** — bērna aprūpes un uzraudzības pienākumu nepildīšana;
- 4) **Persona, kas strādā ar bērniem** – persona, kas uz līguma vai brīvprātības pamata iesaistīta jebkādās aktivitātēs, kas notiek vai ko organizē Dardedze, kuru laikā tiešs kontakts un/vai saskarsme ar bērnu/iem ir neatņemama veicamā uzdevuma sastāvdaļa.

---

¹ Bērnu tiesību aizsardzības likums, 1. pants.

Šis statussautomātiski tiek piešķirts visām personām, kuras ir Dardedzes dibinātāji, valdes locekļi vai kuras stājušās ar Dardedzi darba tiesiskajās attiecībās.

Pārējos gadījumos, slēdzot Līgumu, Dardedze izvērtē veicamo pienākumu apjomu un var piešķirt šo statusu arī personām, kuras ar Dardedzi saista cita veida tiesiskās attiecības (brīvprātīgā darba, autoratlīdzības, uzņēmuma u.c. līgums).

- 5) **Persona, kas veic citus pienākumus Dardedzē** – persona, kas uz līguma vai brīvprātības pamata iesaistīta aktivitātēs, kas notiek vai ko organizē Dardedze, kuru laikā iespējams tiešs kontakts un/vai saskarsme ar bērnu/iem, bet tā nav neatņemama veicamā uzdevuma sastāvdaļa un tai ir gadījuma raksturs.
- 6) **Apmeklētājs** – persona, kas ierodas Dardedzē uz konsultāciju, ekskursiju, apmācībām, kā mediju pārstāvis, pētnieks, students, persona, kas pilda ar līguma vai citām saistībām uzņemtus pienākumus u.c. un kura neatbilst šī punkta 3. vai 4. daļas nosacījumiem.
- 7) **Atbildīgais par Protokolu izpildi** – ar Dardedzes valdes rīkojumu iecelts Dardedzes darbinieks, *uzticības persona*, kas primāri pieņem un reģistrē sūdzības par šī Protokola pārkāpumiem un veic citus ar Protokola ieviešanu saistītus pienākumus valdes uzdevumā.

2. Personas, kurām tiek piemērots šis Protokols

Protokola Vispārīgās un Speciālās daļas noteikumi ir saistoši:

- 1) Visiem pilna vai daļēja darba laika darbiniekiem, kas noslēguši ar Dardedzi Darba līgumu vai tam pielīdzināmu līgumu atbilstoši Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām;
- 2) Dardedzes dibinātājiem, valdes locekļiem un viņu pilnvarotām personām;
- 3) Brīvprātīgajiem, kas piedalās Dardedzes programmu īstenošanā un kas darbā saskaras ar bērniem;
- 4) Ikvienai personai, kas saskaņā ar šī Protokola nosacījumiem atbilst statusam **persona, kas strādā ar bērniem;**

Protokola Vispārīgās daļas noteikumi ir saistoši:

- 5) Ikvienai personai, kas saskaņā ar šī Protokola nosacījumiem atbilst statusam **persona, kas veic citus pienākumus Dardedzē;**
- 6) Apmeklētājiem;

3. Vispārīgā daļa

Uzvedības noteikumi Dardedzes telpās un teritorijā

- 1) Dardedzes telpās visiem ir pienākums izturēties pieklājīgi un ar savstarpēju cieņu.
- 2) Dardedzē nav svarīgo un nesvarīgo – gan bērna, gan pieaugušā labsajūta ir vienlīdz svarīga.
- 3) Ikviens ir atbildīgs, par to, lai Dardedzē būtu droši un patīkami, bet jo īpaši par to, lai šeit droši un gaidīti justos bērni.

- 4) Dardedze ir vieta, kur saņemt atbalstu, bet tā nav vieta, kur pieaugušajiem izpaust emocijas citus aizskarošā veidā, kliegt, lietot fizisku spēku vai citā neadekvātā veidā uzvesties.
- 5) Katram ir pienākums nekavējoties ziņot **Atbildīgajam par Protokola izpildi** par Dardedzē notikušu bērna tiesību pārkāpumu vai jebkādu no šī Protokola noteikumu pārkāpumiem un arī gadījumos, ja ir tikai aizdomas par iespējamu pārkāpumu vai apdraudējumu bērna drošībai.
- 6) Nevienu personu, kas brīvprātīgi un labā ticībā ziņojusi par iespējamu pārkāpumu, nedrīkst pakļaut jebkādam sankcijām.

Dardedzes telpās un teritorijā ir aizliegts:

- 7) Sist vai jebkādā citā fiziskā veidā ietekmēt bērnu un būt fiziski vardarbīgam pret bērnu;
- 8) Lietot neadekvātus, nepiedienīgus valodas izteicienus, kas var būt bērnam un citiem apkārtējiem kaitējoši;
- 9) Nepiedienīgi vai seksuāli izaicinoši uzvesties;
- 10) Smēķēt;
- 11) Atrasties alkohola, narkotisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē vai tās lietot.
- 12) Fotografēt un filmēt, ierakstīt, ja nav saņemta personu, bet ja fotogrāfijā/video tiek uzņemti bērni –bērna vecāka/aizbildņa atļauja un bērna piekrišana.

4. Speciālā daļa

Noteikumi personām, kas strādā ar bērniem

- 1) Vienmēr izturēties pret bērnu ar pienācīgu cieņu, neatkarīgi no bērna dzimuma, vecuma, etniskās vai sociālās piederības, valodas, kādā bērns runā, reliģiskās pārliecības, rīcībspējas, seksuālās orientācijas u.c. statusa;
- 2) Attiecībās ar bērnu vienmēr izturēties draudzīgi un lietot bērnam saprotamu valodu, kas piemērota attiecīgajam vecumam;
- 3) Gadījumos, kad darba specifikas dēļ ir jāstrādā ar bērnu divatā, darbiniekam ir pienākums, pirms šo darbību uzsākšanas, izskaidrot bērnam atbilstoši viņa vecumam un uztveres spējai šī Protokola nosacījumus un to, ka bērnam ir tiesības ziņot, ja, viņaprāt, viņa tiesības netiek ievērotas, vai bērns nejūtas droši. Šie paši nosacījumi ir jāizskaidro arī bērna vecākam/aizbildnim, ja tādi ir;
- 4) Apzināties situācijas, kas varētu pakļaut bērnu riskam, un attiecīgi tajās rīkoties;
- 5) Plānot un organizēt darbu un darba vidi, lai riski tiktu minimizēti;
- 6) Cik vien iespējams, nodrošināt „caurspīdīgumu” darbā ar bērnu;
- 7) Nodrošināt atklātu vidi, kurā var tikt pārrunātas jebkuras bažas vai neskaidrības;
- 8) Nodrošināt, ka darbinieku un brīvprātīgo starpā valda savstarpējās atbildības kultūra, lai netiktu noklusēta neadekvāta prakse vai situācijas, kurās vērojams augsts risks, ka vardarbība varētu notikt;
- 9) Runāt ar bērniem par viņu saskarsmi ar darbiniekiem un citiem, iedrošinot viņus runāt par kādām bažām, ja viņiem tādas rodas;
- 10) Iedrošināt bērnus – pārrunāt ar viņiem tiesības, to – kas ir pieņemams un kas nav, kā arī to, kā viņiem rīkoties, ja rodas kādas problēmas;

- 11) Vienmēr lūgt bērna atļauju (maza bērna gadījumā viņa vecāku atļauju), pirms bērna fotografēšanas vai filmēšanas. Cienīt bērna tiesības teikt „nē”. Pārliecināties, lai visas bērnu fotogrāfijas vai video būtu cieņpilns.
- 12) Nekavējoties, atbilstoši šī Protokola nodaļai “Ziņošanas kārtība” ziņot, ja ir noticis šī Protokola noteikumu pārkāpums, vai ir tikai aizdomas par iespējamu bērnam nodarītu kaitējumu;
- 13) Atbildīgi, konfidenciāli un pilnībā sadarboties ikviena bērnu tiesību pārkāpuma apstākļu noskaidrošanā un novēršanā;

Darbā ar bērnu aizliegts:

- 14) Veidot attiecības, kas pārkāpj bērna personiskās vai ķermeņa robežas seksualizētā vai citādi mulsinošā veidā;
  - 15) Veidot attiecības ar bērnu, kas jebkādā veidā varētu būt vardarbīga vai izmantojoša rakstura;
  - 16) Vardarbīgi izturēties pret bērnu vai pakļaut bērnu vardarbības riskam;
  - 17) Aicināt bērnu, ar kuru strādā, doties pie darbinieka/brīvprātīgā uz mājām un palikt tur pa nakti;
  - 18) Gulēt vienā istabā vai gultā ar bērnu, ar kuru strādā;
  - 19) Bērna vietā veikt intīmas darbības, kuras bērns pats ir spējīgs paveikt;
  - 20) Attaisnot vai līdzdarboties tādā bērnu rīcībā, kas ir pretlikumīga, nedroša vai vardarbīga;
  - 21) Apzināti izturēties pret bērnu pazemojoši, apkaunojoši vai degradējoši, vai citādi emocionāli vardarbīgi;
  - 22) Fiziski sodīt bērnu par nepaklausību vai lietot citas nepiemērotas disciplinēšanas metodes, kas pazemo bērnu;
- NB! Šis saraksts nav absolūts. Galvenais pamatprincips ir tas, ka, strādājot ar bērnu, ir jāizvairās no rīcības vai uzvedības, kas varētu būt uzskatāma par neadekvātu vai potenciāli vardarbīgu.

5. Ziņošanas kārtība

- 1) Dardedze apņemas pienācīgi reaģēt uz ikvienu iesniegtu ziņojumu vai sūdzību par iespējamu bērna interešu aizskārums vai apdraudējumu bērna drošībai.
- 2) Ikvienam uz kuru tas attiecas, un jo īpaši bērniem ir jāizskaidro ziņošanas un sūdzību iesniegšanas iespēja un kārtība.
- 3) Ikviena Dardedzes darbinieka, tam pielīdzināta līgumslēdzēja un brīvprātīgā pienākums ir pienācīgi un efektīvi reaģēt uz notiekošu, pagātnē notikušu bērna interešu aizskārums vai aizdomām, ka šāds pārkāpums varētu notikt un, kas jebkādā veidā pārkāpj šī Protokola noteikumus.
- 4) Sūdzību iesniegšana un izskatīšanas primārais mērķis ir identificēt ikvienu iespējamu bērna interešu aizskārums vai apdraudējumu un to novērst.
- 5) Visās darbības, kas skar sūdzību un ziņojumu izskatīšanu iesaistīto personu pienākums ir ievērot konfidencialitāti un informāciju par bērnu var izpaust tikai tiktāl, cik tas nepieciešams sūdzības izskatīšanai.

- 6) Dardedzes valde ir atbildīga par to, lai katrā atsevišķā gadījumā tiktu ievērota šajā Protokolā noteiktā sūdzības izmeklēšanas kārtība.

Sūdzību izskatīšanas komisija

- 7) Sūdzības un ziņojumus izskata **Atbildīgais par protokola izpildi**, bet sarežģītākos gadījumos- Sūdzību izskatīšanas komisija(turpmāk – Komisija), kurā ir vismaz trīs cilvēki. Sūdzību komisijas pamatsastāvs ir šāds:
- viens valdes loceklis,
  - sociālais darbinieks/vai pedagogs;
  - jurists/vai psihologs;
- 8) Atkarībā no sūdzības rakstura, komisijas sastāvs var variēt un tajā var tikt pieaicināti vēl citi speciālisti pēc komisijas dalībnieku ieskata. Komisijas dalībnieku atlasē prioritāri svarīgi kritēriji ir Dardedzē nostrādātais laiks, personas pieredze un labā slava.
- 9) Gadījumos, ja sūdzība iesniegta par kādu no komisijas dalībniekiemvai par Atbildīgo par protokola izpildi, pats dalībnieks Komisijā nepiedalās, bet sūdzības izskatīšanā tiek pieaicināti vismaz vēl divi speciālisti.

Sūdzības iesniegšana

- 10) Dardedzē ar valdes rīkojumu tiek iecelta par šī Protokola izpildi atbildīgā persona. (**Atbildīgais par Protokola izpildi**) Informācijai par šo personu un tam, ka tieši pie viņas ikviens var vērsties ar mutisku vai rakstisku sūdzību jābūt pieejamai Dardedzes vestibilā ikvienam redzamā vietā.
- 11) Sūdzību par šī Protokola pārkāpumu vai jebkādu citu bērna interešu aizskārumu var iesniegt mutiski, rakstiski vai elektroniski:
- a) Atbildīgajam par Protokola izpildi.
  - b) Personai, kas sūdzības iesniegšana brīdī veic biroja administratora pienākumus vai ikvienam citam Dardedzes darbiniekam, brīvprātīgajam, kas sūdzības iesniedzējam ir pieejams;
  - c) Iesūtot pa pastu uz Dardedzes biroja adresi Rīgā, Cieceres ielā 3a;
  - d) Iesūtot elektroniski uz e-pasta adresi info@centrsdardedze.lv;
  - e) Mutiski, izstāstot iespējamā pārkāpuma/apdraudējuma būtību biroja administratoram vai ikvienam citam Dardedzes darbiniekam, kas sūdzības iesniedzējam ir pieejams.
  - f) Ieliekot ziņojumu sūdzību un ierosinājumu kastītē, kas pieejama Dardedzes vestibilā ikvienam redzamā vietā. (Kastītes saturs tiek pārbaudīts katru darba dienu līdz darba dienas beigām)

Sūdzības izskatīšana

- 12) Katrā gadījumā kad saņemta sūdzība tās saturu sūdzības saņēmējam ir pienākums ieprotokolēt incidenta lapā, pēc parauga šī Protokola Pielikumā Nr.1 un elektroniski nosūtīt/nodot**Atbildīgajam par Protokola izpildi** kā arī vismaz vienam valdes loceklim.Ja sūdzības saturs prasa tūlītēju rīcību (bērns nav drošībā, apdraudējums

notiek pašreiz) ikviena sūdzību saņēmēja atbildība ir vispirms darīt visu iespējamo, lai primāri novērstu tiešo apdraudējumu.

- 13) Ikviena ieregistrētā sūdzība p.12 noteiktajā kārtībā bez vilcināšanās tiek nodota **Atbildīgajam par Protokola izpildi**, kas izskata sūdzību pats vai, sarežģītākos gadījumos – nodod izskatīšanai Komisijā.
- 14) **Atbildīgais par protokola izpildi** vai Komisija izmeklē katru atsevišķu sūdzības gadījumu, vadoties no saņemtās informācijas kā arī pēc savas iniciatīvas iegūstot nepieciešamos pierādījumus un papildus informāciju. Veiktajai apstākļu noskaidrošanai jābūt objektīvai, *caurspīdīgai*, tās laikā ja nepieciešams var tikt noteikta ekspertīze(s), kā arī piesaistīts citu profesionāļu atbalsts.
- 15) Ja sūdzības izskatīšanas laikā atklājas apstākļi, kas liecina par Dardedzes darbinieka/brīvprātīgā atbildību par šī Protokola noteikumu pārkāpumu vai par tādu tiesību aizskārums, kam ir administratīvi vai krimināli sodāma nodarījuma pazīmes, šāda sūdzība izskatāma tikai Komisijas sastāvā.
- 16) Ja izmeklēšanas rezultātā Komisija atklāj, ka pārkāpti šī Protokola noteikumi, atbildīgā persona saucama pie disciplinārās atbildības, ja tai šāda atbildība piemērojama saskaņā ar Latvijas normatīvo aktu prasībām.
- 17) Ja veiktās izmeklēšanas rezultātā Komisijas rīcībā nonāk ziņas par iespējamu bērna tiesību aizskārums, kam ir krimināli vai administratīvi sodāma pārkāpuma pazīmes, Komisija sagatavo rakstisku ziņojumu tiesībsargājošām institūcijām.
- 18) Katru gadījumu Komisija izskata atsevišķi un disciplinārsods tiek uzlikts proporcionāli pārkāpuma smagumam.
- 19) Šī Protokola noteikumu pārkāpums ir pielīdzināms darba kārtības noteikumu pārkāpumam Darba likuma izpratnē.
- 20) Lēmums par sūdzības izskatīšanas rezultātiem tiek pieņemts rakstiski un iespēju robežās paziņots sūdzības iesniedzējam.
- 21) Par protokola izpildi atbildīgā lēmumu var pārsūdzēt Komisijai. Komisijas lēmumu var pārsūdzēt Dardedzes valdei.

Disciplinārsodi

- 22) Par šī Protokola noteikumu pārkāpumiem likumā noteiktajā kārtībā Komisija vainīgajai personai var piemērot kādu no šādiem disciplinārsodiem:
  - a) Piezīme;
  - b) Rājiens;
  - c) Brīdinājums;
  - d) Amalgas samazināšana un laiku līdz 1 gadam ieturot līdz 20% no mēnesī izmaksājamās summas;
  - e) Atlaišana no darba.
- 23) Persona var tik atstādināta no pienākumu veikšanas Dardedzē bez darba samaksas saglabāšanas uz laiku, kamēr Komisija veic sūdzības izskatīšanu.

Citas sankcijas

Ja Centra Dardedze Apmeklētājs vai cita persona, kurai nevar piemērot disciplinārsodu, pārkāpj šī Protokola Vispārīgās daļas noteikumus, Dardedze patur tiesības izraidīt

personu no Dardedzes teritorijas. Šādos gadījumos persona ir atbildīga par visiem zaudējumiem (t.sk. par nenotikušas konsultācijas/nodarbības apmaksu), kas radušies personas darbības/bezdarbības rezultātā.

6. Nosacījumi darbinieku un brīvprātīgo atlasei

- 1) Dardedze ir pārliecināta, ka viens no bērna drošības garantiem organizācijā ir kvalificēts, apmācīts un atbildīgs personāls, tāpēc darbinieka/citu piesaistīto personu atbilstības izvērtēšanai jāpievērš pienācīga uzmanība.

Protokola piemērošana personām, kas jau ir Dardedzes darbinieki, brīvprātīgie/personas, kas strādā ar bērniem

- 2) Visiem esošajiem darbiniekiem, brīvprātīgajiem /personām, kas strādā ar bērniem ir pienākums ievērot šī Protokola nosacījumus.
- 3) Kā apliecinājumu tam, ka iepazinušies ar šo Protokolu un tā nosacījumi ir skaidri, esošie darbinieki paraksta Apliecinājumu (Protokola Pielikums Nr.2), kurā cita starpā norādīts, ka nav tāda notikuma, iemesla vai personības īpatnības, kuru dēļ šī persona nebūtu piemērota darbam ar bērniem un turpmākai nodarbinātībai Dardedzē, kā arī apliecina, ka nav krimināli sodīta un tai nav uzsāktu kriminālprocesu. Apliecinājums glabājas Dardedzes lietvedībā kopā ar personas darba/brīvprātīgā u.c. līgumu.
- 4) Dardedze saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzība likuma prasībām ir tiesīga pieprasīt Soda reģistram izziņas par darbinieku sodāmību.

Protokola piemērošana personām, kas piesakās darbā/brīvprātīgajā darbā Dardedzē vai gatavojas stāties citās līgumiskās attiecībās un kurāmplānots noteikt statusu-“Personas, kas strādā ar bērniem”.

- 5) Šo personu atlasē Dardedze veic izvērtēšanu par kandidāta atbilstību darbam ar bērniem un proti:
  - a) Pieprasa izziņu no Soda reģistra par personas iepriekšēju sodāmību vai uzsāktiem kriminālprocesiem;
  - b) Lūdz kandidātu aizpildīt Apliecinājumu (Protokola Pielikums Nr.2) par to, ka nav tāda notikuma, iemesla vai personības īpatnības, kuru dēļ šī persona nebūtu piemērota darbam ar bērniem un nodarbinātībai Dardedzē, kā arī apliecina, ka nav krimināli sodīta un tai nav uzsāktu kriminālprocesu.
  - c) Pēc savas iniciatīvas Dardedze ir tiesīga lūgt kandidātu iesniegt divas rekomendācijas no iepriekšējām darba vietām un/vai mācību iestādēm par personas iespējamo atbilstību darbam un saskarsmei ar bērniem.
  - d) Pēc darba/cita līguma noslēgšanas personai, kurai piemērots statuss – strādā ar bērniem, ir pienākums piedalīties tuvākajā iespējamajā Dardedzes organizētā apmācību programmā par bērnu tiesību aizsardzību.

Apmācības un Protokola principu izplatīšana

- 6) Dardedze nodrošina, lai visi esošie darbinieki, brīvprātīgie un citas personas, kas strādā ar bērniem, regulāri saņemtu visu informāciju, kas saistīta ar šī Protokola saturu un piemērošanu.
- 7) Ne retāk kā reizi gadā darbinieku kopsapulcē darbinieki atjauno zināšanas par Protokolu kā arī uzklausa Komisijas ziņojumu par notikušajiem pārkāpumiem un kopīgi meklē risinājumus Bērnu aizsardzības sistēmas uzlabošanai organizācijā. Par apmācību organizēšanu ir atbildīga Dardedzes valde.
- 8) Ikvienam ir tiesības iesniegt Dardedzes valdē priekšlikumus Protokola nosacījumu grozījumiem un labojumiem. Reizi gadā valde lemj par šo grozījumu iekļaušanu Protokolā, ja tas atbilst bērna interesēm.
- 9) Dardedze nodrošina, lai ikvienam Dardedzes apmeklētājam redzamā vietā ir pieejams šī Protokola Vispārīgās daļas noteikumu kopsavilkums.
- 10) Dardedzes organizētos semināros, konferencēs apmācībās Dardedze pēc iespējas izplata Protokola ideju un mudina to ieviest citās organizācijās kā arī nodrošina informatīvu atbalstu tiem, kam tas nepieciešams.